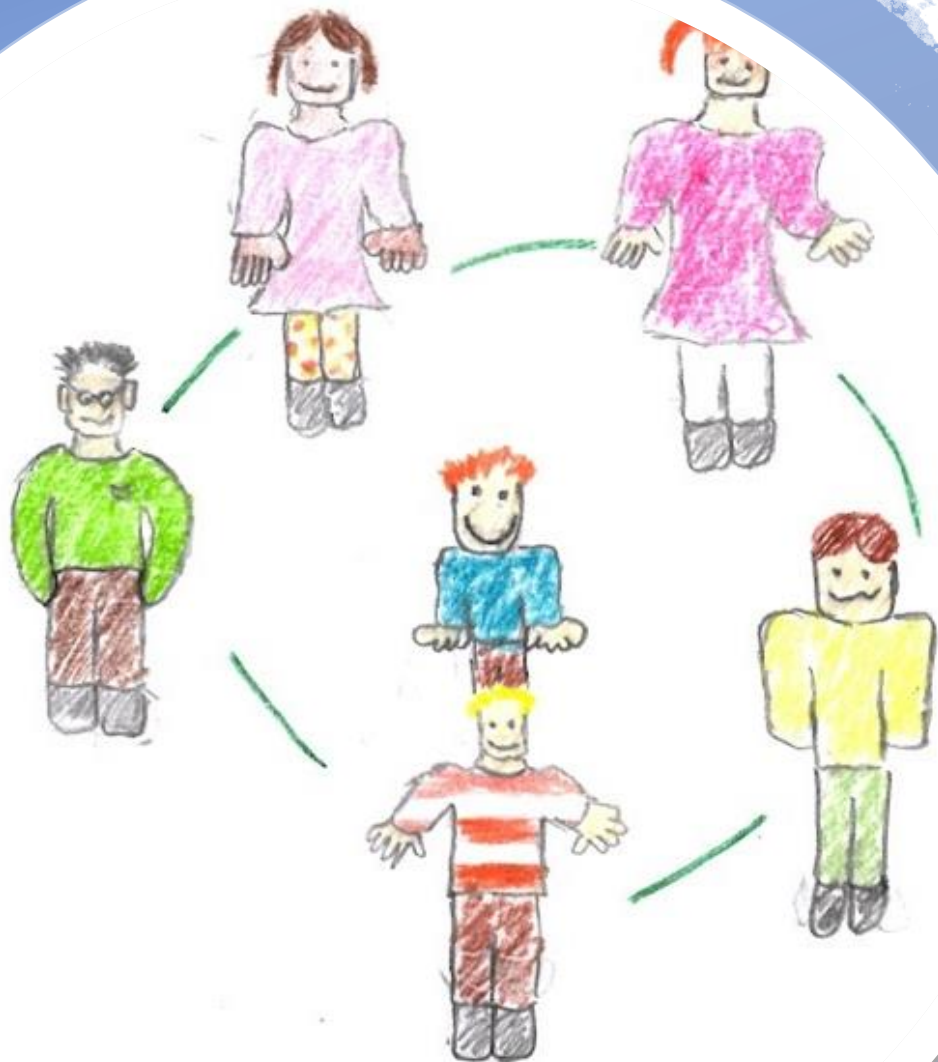

Samarbeid mellom velferdstjenester til barn og unges beste innenfor rammen av reglene om taushetsplikt

Fagdag i regi av Fylkesmannen i Innlandet
2. desember 2020

Charlotte Stokstad, Avdeling barnerett,
Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Utfordring

Flere offentlige utredninger, tilsyn og forskning viser at ikke alle barn og unge får den hjelpen de har behov, og dere erfarer:

- Barn og unge blir ikke fanget opp tidlig nok.
- Hjelpen er ikke helhetlig og koordinert.
- Hjelpen er ikke god nok.

Vi vet

Tidlig innsats er viktig. Dersom hjelpebehov oppdages tidlig, og nødvendige tiltak iverksettes, øker sannsynligheten for at tiltakene er virkningsfulle.

Ofte er utfordringene og vanskene som barn og unge har sammensatte, og det er behov for ulike tiltak, gjerne samtidig. Riktig hjelp til riktig tid er avgjørende, og kan bidra til at flere mestrer skolegangen og at utenforskap motvirkes.

Mål

Alle barn og unge skal få den støtten og hjelpen de har behov for slik at de kan mestre eget liv – mål for 0-24 samarbeidet

Utsatte barn og unge mellom 0 og 24 år og deres familier skal få et bedre koordinert og mer helhetlig tjenestetilbud – mål for 0-24 samarbeidet

Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov for et sammensatt tjenestetilbud (Samarbeid, samordning og barnekoordinator) – mål for høringen med samme navn

Utvidet adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger slik at mottakerorganet kan løse sine oppgaver – mål for høring om forslag til endringer i forvaltningsloven m.m. - større adgang til informasjonsdeling

”

Barn har behov for hjelp og gode tjenester – de bryr seg ikke om hvilken sektor som leverer!

Mari Trommald, direktør i Bufdir

”

Det å hjelpe barn og unge er det viktigste vi gjør. Vi vet at mange barn og unge har komplekse utfordringer, og da kan ikke bare helsesektoren «løse sine saker» for så å satse på at andre «løser sitt». Vi har alle et ansvar for at tiltakene når ungdommene. Dette er ikke lett, men **vi må knuse siloene** for at barn skal bli sett og møtt på sine premisser..»

Bjørn Guldvog, helsedirektør Helsedirektoratet

0–24-samarbeidet – direktoratene sentrale aktører, men de har fått oppdraget fra respektive departementer!

Hva er dine tanker, mål og ønsker for dagen?

Her er mine:

- ✓ Kommunen du jobber i, tjenesten du jobber i i kommunen, satser og viser, ved å delta på denne fagdagen, at samarbeid mellom tjenestene i kommunen er viktig!
- ✓ Dere tar barn og unge på alvor!
- ✓ Kommunene deltar med ansatte på flere nivåer – det er bra og nødvendig!
- ✓ Dere viser at dere ønsker å oppdatere dere og lære mer om hva lovens krav er, og hva lovens krav kan bli i fremtiden. Dere er frempå og vil være godt forberedt. Bra utgangspunkt for dagen!
- ✓ Håper dere kan få noen knagger, noen ideer og kanskje styrket motivasjon til å jobbe videre for at barn og unge skal få den hjelpen de trenger for å mestre eget liv.

0-24 samarbeidet

Det er iverksatt en rekke tverrgående prosjekter innen 0-24-samarbeidet. For eksempel:

Pilot for Programfinansiering

Regjeringen har godkjent et forslag fra 0-24-samarbeidet om å iverksette en pilot for programfinansiering. Programfinansiering innebærer en samordning av statlige tilskudd rettet mot utsatte barn og unge mellom 0 og 24 år og deres familier. Gjennom piloten ønsker direktoratene i samarbeidet å få mer kunnskap om effekten av en mer fleksibel finansieringsmodell, fremfor dagens mange ulike sektor- og fagspesifikke tilskuddsordninger.

Fylkesmennene sentrale i organiseringen, herunder Fylkesmannen i Innlandet. Og dere pilotkommuner!

- ✓ Elverum
- ✓ Tynset
- ✓ Nordre Land
- ✓ Vestre Toten

0-24 samarbeidet, fortsetter

Samordnet regelverk for samarbeid

Arbeidsgruppe sammensatt av jurister fra velferdsdirektoratene i 0-24 samarbeidet.

- ✓ Undersøkt hvordan de ulike sektorenes regelverk for roller, ansvar og samarbeid forstås og etterleves.
- ✓ Undersøkt om det finnes gråsoner og uklarheter i regelverket som er til hinder for samarbeid?
- ✓ Redegjort for gjeldende rett om samarbeid, pekt på svakheter og foreslått endringer.

Samarbeid til barn og unges beste

- rapport fra arbeidsgruppe i 0-24 samarbeidet

Hva er samarbeid?

- ✓ Samarbeid på individnivå;
 - ✓ oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt
 - ✓ samarbeid om det enkelte barn der to eller flere tjenestene er involvert
- ✓ Samarbeid på systemnivå
- ✓ Samarbeid på tvers av sektorer og nivåer – mellom kommune og statlige tjenester eller fylkeskommunalt nivå
 - ✓ Samarbeid innad i sektor viktig, men ikke fokus i utredningen

Er vi på rett spor når vi har fokus på samarbeid mellom velferdstjenestene for å nå målet om at barn og unge skal få den støtten og hjelpen de har behov for slik at de kan mestre eget liv??

Andre fokusområder?

- Trekke opp og tydeliggjøre ansvarsområdene for den enkelte sektor/tjeneste!
- Styrke og utvide tjenestetilbudet – bedre kvalitet! Forsvarlighet!

Virkemidler?

- Rettslige virkemidler – endre tilføye regelverket om samarbeid? Endre/tilføye andre regler?
- Annen form for styring enn regelverksstyring?
- Penger

Begrensningene?

- Jeg vil, jeg vil men får det ikke til....på grunn av taushetsplikten!

*Alle barn og unge
skal få den støtten
og hjelpen de har
behov for slik at de
kan mestre eget liv*

*Barn og unge skal ha rett tjeneste til
rett tid (tidlig innsats), og et
helhetlig og koordinert tilbud*

Samarbeid mellom
velferdstjenestene er en
forutsetning for å få til dette!

Selvfølgelig også samarbeid med
barnet/ungdommen og ev. familien

Inngang – rettigheter eller plikter?

Rett til å få hjelp i rett tid (tidlig innsats)?

Rett til et helhetlig og koordinert tilbud?

Plikt til å være oppmerksom på barns behov?

Plikt til å bidra til at barn får den hjelpen de har behov for – også fra annen sektor/tjeneste?

Plikt til å samarbeide for å gi et helhetlig tilbud?

Plikt til å samarbeide for å gi et koordinert tilbud?

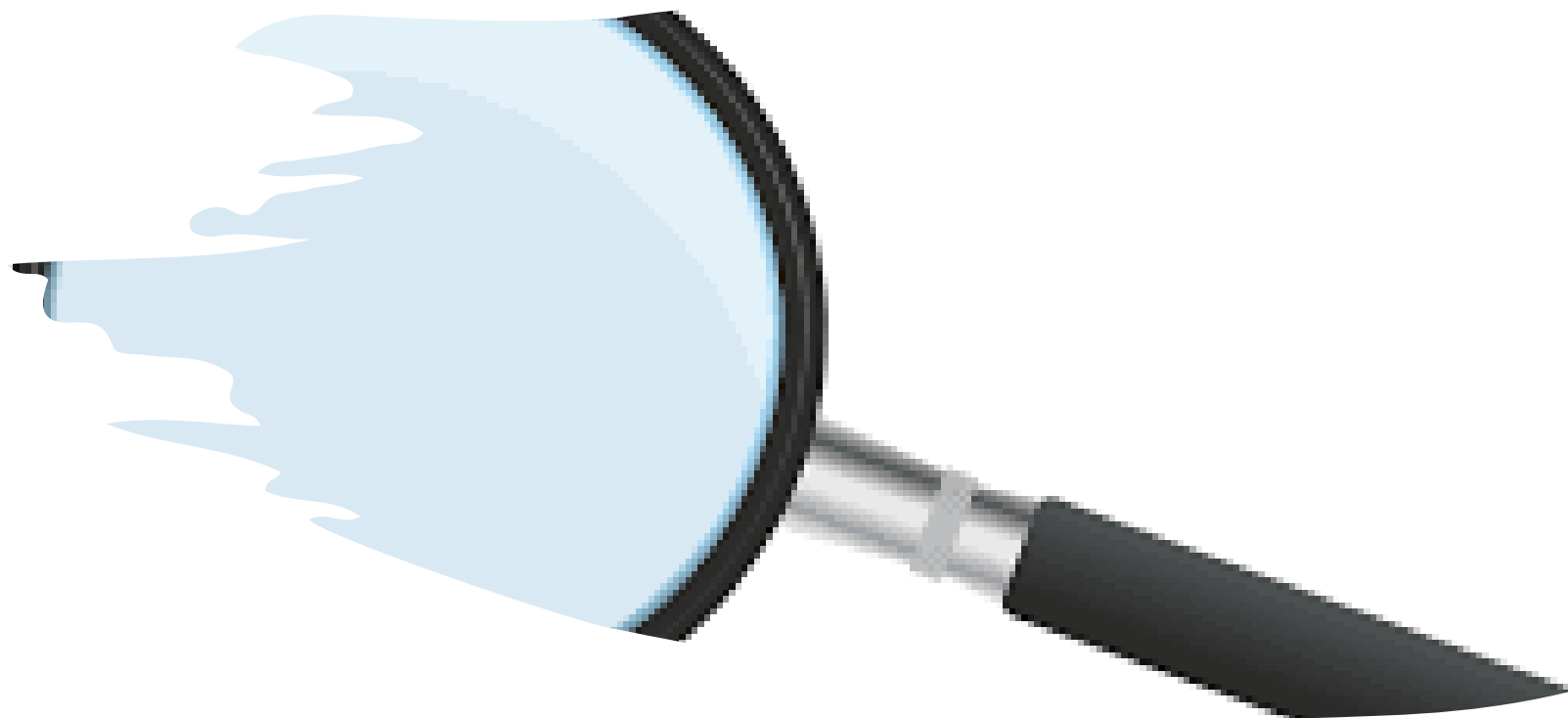
Plikt til å samarbeide på hvilken måte? Når?

Høring–Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov et sammensatt tjenestetilbud (Samarbeid, samordning og barnekoordinator)

- ✓ For at utsatte barn og unge skal få et godt og helhetlig tjenestetilbud, må de ulike sektorene samarbeide godt, og det må være tydelig hvem som har hovedansvaret for å samordne tilbudene.
- ✓ Som et virkemiddel for å forbedre samarbeidet mellom velferdstjenestene til barn og unge, foreslår departementene å harmonisere og styrke velferdstjenestenes plikt til å samarbeide med andre velferdstjenester. Dette gjelder både når de gir tjenester til det enkelte barn eller ungdom, og utover oppfølgingen av konkrete barn eller ungdommer.
- ✓ Videre foreslår departementene at kommunen skal ha en tydelig plikt til å avklare hvilken velferdstjeneste som skal samordne tjenestetilbudet.

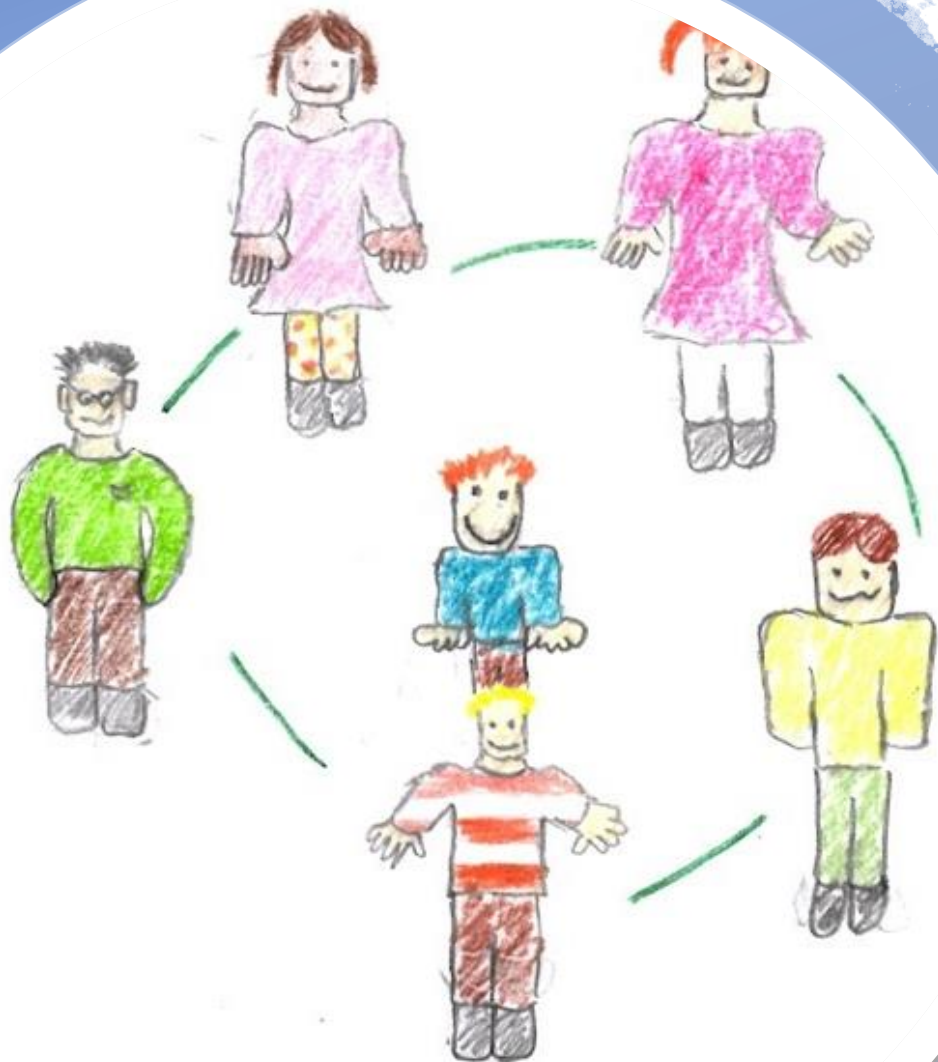
Høring–Bedre velferdstjenester for barn og unge som har behov et sammensatt tjenestetilbud (Samarbeid, samordning og barnekoordinator), fortsetter

- ✓ Foreldre til barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne har ofte et omfattende hjelpebehov, og behov for tett oppfølging i ulike faser av livet. For å gjøre situasjonen for disse familiene bedre, foreslår departementene å innføre en rett til barnekoordinator for familier med barn eller som venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, og som vil ha behov for langvarige og sammensatte eller koordinerte helse- og omsorgstjenester og andre velferdstjenester.
- ✓ Det foreslås endringer i helse- og omsorgstjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, barnevernloven, barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, sosialtjenesteloven, NAV-loven, krisesenterloven, familievernkontorloven og introduksjonsloven.

Hva sier loven om barn og unges rettigheter og tjenestenes plikter?

Og, forslag til endringer i høringen

Oppmerksomhetsplikt
og veiledningsplikt

–rett hjelp til rett tid

Oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt

Tidlig innsats betinger at tjenestene er oppmerksomme på barn og unges behov. Dersom tjenesten som fanger opp behovet ikke skal/kan hjelpe må barnet få veiledning om tjenester som kan hjelpe, og bidra til at barnet kommer i kontakt med tjenesten.

«Ikke slippe hånden før noen andre tar den»!

Krever aktiv handling – «sette stolene sammen»!

Oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt, fortsetter

Alle forvaltningsorganer har en alminnelig veiledningsplikt innenfor sitt saksområde. Dette følger av forvaltningsloven § 11 første ledd.

Omfanget av veiledningsplikten må tilpasses det enkelte forvaltningsorganets situasjon og kapasitet.

Forvaltningsorganer skal av eget tiltak vurdere partenes behov for veiledning, jf. forvaltningsloven § 11 andre ledd.

Dersom noen henvender seg til feil forvaltningsorgan, skal det forvaltningsorganet som mottar henvendelsen, om mulig vise vedkommende til rett organ, jf. forvaltningsloven § 11 fjerde ledd. Forarbeidene til bestemmelsen presiserer at reservasjonen "om mulig" tar sikte på tilfeller hvor det er vanskelig å bringe på det rene hvilket organ som er rette vedkommende, og hvor dette vil kreve uforholdsmessig mye tid og arbeid.

Oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt, fortsetter

Etter sosialtjenesteloven § 17 skal kommunen gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Dersom kommunen ikke selv kan gi slik hjelp, skal den så vidt mulig sørge for at andre gjør det. Plikten til å gi opplysning, råd og veiledning er en tjeneste som kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen skal fatte vedtak om, eller som skal inngå som del av et vedtak, og er noe videre enn plikten etter forvaltningsloven § 11.

På samme måte fremgår det av helse- og omsorgstjenesteloven § 3-3 første ledd at kommunen ved ytelse av helse- og omsorgstjenester skal fremme helse og søke å forebygge sykdom, skade og sosiale problemer. Dette skal blant annet skje ved opplysning, råd og veiledning.

Oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt, fortsetter

Elever har rett til nødvendig rådgivning om sosiale spørsmål, jf. forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringsloven § 22-2 og forskrift 14. juli 2006 nr. 932 til friskoleloven § 7-2.

Ved behov kan eleven få hjelp til å finne de rette hjelpeinstansene utenom skole og bli formidlet kontakt med disse.

Krisesenterloven § 2 fastslår at "kommunen skal sørge for eit krisesentertilbod som skal kunne nyttast av personar som er utsette for vald eller truslar om vald i nære relasjonar, og som har behov for rådgjeving eller eit trygt eller mellombels butilbod. Tilbodet skal gi brukarane, støtte, rettleiing og hjelp til å ta kontakt med andre deler av tenesteapparatet (...) ".

Oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt, fortsetter

Velferdstjenestene har både en plikt til å være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barnevernet, og en opplysningsplikt til barneverntjenesten etter nærmere bestemte vilkår, jf. blant annet helsepersonelloven § 33, barnevernloven § 6-4, barnehageloven § 22, opplæringsloven § 15-3, friskoleloven § 7-4, sosialtjenesteloven § 45, krisesenterloven § 6, familievernkontorloven § 10, introduksjonsloven § 26 og folketrygdloven § 25-11.

Pliktene er lagt direkte til det enkelte personell, og ikke til velferdstjenestene som sådan. Dette skal blant annet hindre pulverisering av ansvar, og sikre at de gir opplysninger uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.

Oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt, fortsetter

Oppmerksomhetsplikten gir i seg selv verken rett eller plikt til å formidle opplysninger til barneverntjenesten.

Opplysningsplikten til barneverntjenesten innebærer imidlertid både en plikt til å melde fra til barneverntjenesten i alvorlige tilfeller, og en plikt til å gi opplysninger etter pålegg fra barneverntjenesten eller andre barnevernmyndigheter.

Opplysningsplikten er begrunnet i barneverntjenestens behov for å motta opplysninger om barn i alvorlige livs- og omsorgssituasjoner.

Oppmerksomhetsplikt og veiledningsplikt, fortsetter

Barnehagepersonalet skal være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra kommunens side. Barnehagepersonalet skal av eget tiltak gi sosialtjenesten i arbeids- og velferdsforvaltningen eller den kommunale helse- og omsorgstjenesten opplysninger om slike forhold. Opplysningene kan likevel bare gis etter samtykke fra barnets foreldre, eller så langt opplysningene ellers kan gis uten hinder av taushetsplikt. Disse reglene følger av barnehageloven § 21. Fra 1. januar 2021 vil denne bestemmelsen følge av barnehageloven § 45.

Personalet i skolen skal være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra sosialtjenesten i arbeids- og velferdsforvaltningen, jf. opplæringsloven § 15-4 og friskoleloven § 7-5. Personalet i skolen skal av eget tiltak gi sosialtjenesten i arbeids- og velferdsforvaltningen opplysninger om slike forhold. Opplysningene kan likevel bare gis etter samtykke fra eleven eller elevens foreldre, eller så langt opplysningene ellers kan gis uten hinder av taushetsplikten.

Det følger av familievernkontorloven § 9 at **fagpersonell ved familievernkontor** i sitt arbeid skal være oppmerksomme på forhold som bør føre til tiltak fra den kommunale helse- og omsorgstjenesten eller sosialtjenesten i arbeids- og velferdsforvaltningen. De skal av eget tiltak gi den kommunale helse- og omsorgstjenesten og sosialtjenesten i arbeids- og velferdsforvaltningen opplysninger om slike forhold. Opplysninger kan likevel bare gis etter samtykke fra klienten, eller så langt opplysningene ellers kan gis uten hinder av taushetsplikt.

Forslag til endringer

Departementene foreslår blant annet å endre bestemmelsene om oppmerksomhetsplikt slik at de omfatter alle som utfører tjenester eller arbeid etter opplæringsloven og friskoleloven. Bestemmelsen i opplæringsloven § 15-3 vil etter forslaget gjelde for alle som utfører tjenester eller arbeid i skolen, leksehjelpordningen, skolefritidsordningen, kulturskolen, voksenopplæringen, oppfølgingstjenesten og pedagogisk-psykologisk tjeneste.

Videre vil bestemmelsen omfatte enkelte ansatte i lærebedrifter, for eksempel instruktøren og eventuelt den faglige lederen.

I mål?

Ikke helt – det mangler noen tjenester som burde vært nevnt som aktuelle å være oppmerksom på om barnet/ungdommen/familien kan få hjelp fra, herunder spesialisthelsetjeneste og familievernkontortjenesten.

Det mangler også regler for **hva som skal gjøres** når man blir oppmerksom på behov som må dekkes av annen tjeneste.

Barnevern – kartlegging og utredning av psykisk helse og rus hos barn og unge

 Pakkeforløp

[Hva er pakkeforløp?](#) →

- 1. Barnevernstjenestens vurdering og start
- 2. Samhandling mellom barnevernstjenesten og helsetjenesten
- 3. Kartlegging og utredning i helsetjenesten
- 4. Statusmøte
- 5. Avslutning av pakkeforløpet
- 6. Om pakkeforløpet

Søk i pakkeforløp

1. Barnevernstjenestens vurdering og start

Grunnlag for vurdering

Involvering av barn

Vurdering

Start pakkeforløp

Avklaringsmøte

2. Samhandling mellom barnevernstjenesten og helsetjenesten

Barnevernstjenesten kontakter helsetjenesten

Øyeblikkelig helsehjelp

Oppstartsmøte

Samarbeid anonymt

3. Kartlegging og utredning i helsetjenesten

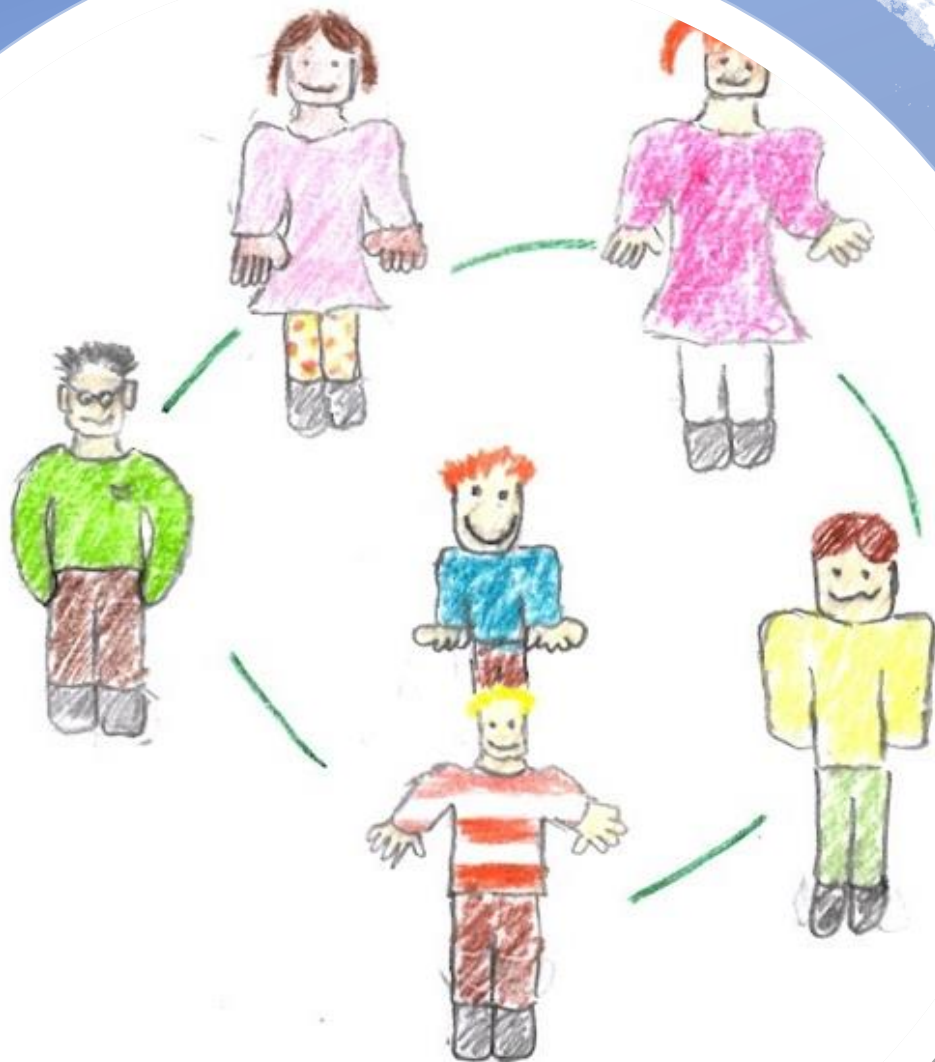
Hva er pakkeforløpet?

Pakkeforløpet er en modell for samarbeid mellom barnevern og helsetjenestene. Formålet med pakkeforløpet er å sikre at barn i barnevernet tidlig blir kartlagt for eventuelle psykiske helseplager i helsetjenesten, slik at de igjen kan få nødvendig helsehjelp ved behov.

Pakkeforløpet legger føringer for hva barneverntjenesten og helsetjenesten **skal gjøre** for å oppnå at barn i barnevernet tidlig blir kartlagt for eventuelle psykiske helseplager i helsetjenesten.

Hva er pakkeforløpet?

- Gir føringer for ha barneverntjenesten skal være oppmerksom på for å avdekke indikasjon på behov for kartlegging i helsetjenesten.
- Gir føringer på hva barneverntjenesten skal gjøre dersom de mener barnet må undersøkes av helsetjenesten – ta kontakt, men innenfor taushetspliktens regler og i samarbeid med barnet/ungdommen og ev. foreldrene.
- Gir føringer på hvordan barneverntjenesten og kommunal helse- og omsorgstjenesten skal legge til rette for gjennomføring av pakkeforløpet – samarbeid på systemnivå. Blant annet planlegge «postkassen» i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Rutiner for anonyme drøftelser.
- Gir veiledning på hvordan tjenestene skal forberede eventuelt videre samarbeid dersom det viser seg at barnet/ungdommen har helseutfordringer som helsetjenesten og barnet følgelig i alle fall trenger oppfølging fra to velferdstjenester – samarbeid på individnivå.

Samarbeidsplikt på individnivå

– rett til helhetlig og koordinert tjenestetilbud

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Helse- og omsorgslovgivningen

Kommunens "sørge for-ansvar" etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 innebærer en plikt til å legge til rette for samhandling mellom ulike deltjenester innad i kommunen og med andre tjenesteytere der dette er nødvendig for å tilby tjenester omfattet av loven, jf. loven § 3-4 første ledd.

Samarbeid skal skje dersom dette er nødvendig for å tilby forsvarlige tjenester omfattet av helse- og omsorgstjenesteloven. Helse- og omsorgstjenesten har ikke plikt til å samarbeide for at andre sektorer best skal kunne tilby tjenester innenfor **sitt** tjenesteområde.

Tilsvarende i spesialisthelsetjenesteloven.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Barnevernloven

Barneverntjenesten skal medvirke til at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer, jf. barnevernloven § 3-2 første ledd.

Det er ikke meningen at barneverntjenesten skal overta noe av det ansvaret som hviler på andre sektorer.

Forarbeidene loven viser til at "[I] de tilfelle barnet har behov for bistand fra flere sektorer samtidig, bør det også opprettes et samarbeid mellom disse.....«

Høring ny barnevernslov: foreslås en klar samarbeidsplikt som ikke er kombinert med et uklart medvirknings- og pådriveransvar.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Barnehageloven

Barnehagen skal samarbeide med skolen om barnas overgang fra barnehage til skole og skolefritidsordning, jf. opplæringsloven § 13-5 og friskoleloven § 5-5.

Barnehagepersonalet skal gi sosialtjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten **bistand i klientsaker**, så fremt barnets foresatte samtykker i at barnehagen gir disse opplysninger om barnet, jf. barnehageloven § 21.

Av forskrift går det frem at barnehagen har innarbeidet rutiner for samarbeid med relevante institusjoner, slik som skolen, helsestasjonen, pedagogisk-psykologisk tjeneste og barnevernet.

Det er ikke presisert om dette gjelder enkeltsaker, samarbeid utover oppfølgingen av konkrete barn eller begge deler.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Opplæringsloven og friskoleloven

Skolen skal samarbeide med relevante kommunale velferdstjenester om vurdering og oppfølging av barn og unge med helsemessige, personlige, sosiale eller emosjonelle vansker, jf. opplæringsloven § 15-8 og friskoleloven § 3-6 b.

Plikten gjelder både i enkeltsaker og samarbeid utover oppfølgingen av konkrete elever.

Bestemmelsene regulerer ikke samarbeid med relevante velferdstjenester utenfor kommunen.

Skolefritidsordningen (SFO) er ikke omtalt i opplæringsloven § 15-8.

Videre er det ikke gitt bestemmelser om samarbeidsplikt for pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPtjenesten).

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

NAV-loven

NAV-loven inneholder ikke regler om samarbeid mellom kontoret og andre velferdstjenester utover plikt til samarbeid om individuell plan.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Sosialtjenesteloven

I sosialtjenesteloven § 13 andre ledd er det regler om samarbeid med andre deler av forvaltningen.

Gjelder både samarbeid i enkeltsaker og samarbeid utover oppfølgingen av konkrete personer.

Det følger av bestemmelsens første ledd at kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-kontoret) skal medvirke til at sosiale hensyn blir ivare tatt av andre offentlige organer som har betydning for at formålet med loven blir oppnådd.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Krisesenterloven

Kommunen skal sørge for at kvinner, menn og barn som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner, får en helhetlig oppfølging gjennom samordning av tiltak mellom krisesentertilbudet og andre deler av tjenesteapparatet, jf. krisesenterloven § 4 første ledd.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Familievernkontorloven

Familievernkontorloven inneholder ikke bestemmelser om samarbeid med andre velferdstjenester.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom

Introduksjonsloven

Introduksjonsloven inneholder ikke bestemmelser om samarbeid med andre velferdstjenester.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom- forslag i høringen

- ✓ For at barn og unge skal få et godt og helhetlig tjenestetilbud, er det nødvendig at de som yter velferdstjenester, og som møter barn og unge i hverdagen, samarbeider med hverandre.
- ✓ Samarbeid må være en integrert del av tjenesteytingen.
- ✓ Det er behov for å harmonisere og tydeliggjøre sektorlovenes regler om plikt til samarbeid mellom velferdstjenestene i enkeltsaker.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom- forslag i høringen

- ✓ Bestemmelsene om samarbeid i sektorlovene er ulikt utformet, blant annet er det til dels ulike vilkår i sektorlovene for når velferdstjenesten har plikt til å samarbeide med andre.
- ✓ Det varierer også fra lov til lov hvilke velferdstjenester samarbeidsplikten gjelder for. Videre speiles ikke alltid plikten til å samarbeide i regelverket som gjelder for velferdstjenester det er naturlig å samarbeide med.
- ✓ Noen av samarbeidspliktene retter seg kun mot samarbeid innad i kommunen.
- ✓ I tillegg er det enkelte velferdstjenester som ikke har samarbeidsplikter etter dagens regelverk.

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom- forslag i høringen

Departementene mener at det er **barnet eller ungdommens behov** som bør være avgjørende for om velferdstjenestene har plikt til å samarbeide.

Departementene foreslår at plikten til å samarbeide skal inntre i de tilfellene samarbeid er **nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud**. Dette vilkåret gir rom for en nærmere vurdering av hvilke velferdstjenester som til enhver tid må delta i samarbeidet

Samarbeid om det enkelte barn og ungdom – forslag i høringen

Ved vurderingen av hva som er nødvendig, må det tas hensyn til hva barnet eller ungdommen selv ønsker.

Medvirkning, herunder barnekonvensjonen artikkel 12 om at et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, har rett til å gi uttrykk for sine synspunkter i alle forhold som gjelder seg selv.

Om og eventuelt hvordan velferdstjenestene skal samarbeide om barn, må vurderes ut fra hva som er barnets beste, jf. artikkel 3 i barnekonvensjonen, som blant annet fastsetter at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger fra det offentlige som gjelder barn.

I mål?

Departementene mener det ikke er hensiktsmessig å lovfeste detaljerte regler for hvordan samarbeid om tjenester til det enkelte barn eller den enkelte ungdom skal foregå.

- Ikke ening!

Ikke valgt å regulere barn og unges rett til helhetlig og koordinert hjelp
– tilstrekkelig rettssikkerhet?

[bufdir.no](#) > [Barnevern](#) > Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern

Veileder for samarbeid mellom skole og barnevern

Utarbeidet av Bufdir med bidrag fra Utdanningsdirektoratet.

Bekymringsmelding

Hva gjør du når du er bekymret for en elev på skolen? Hvordan sende inn en bekymringsmelding? Hva er barnevernets ansvar og plikter?

Skolebytte

Hva når et barn i barnevernet må bytte skole? Hvem har ansvar for hva?

Daglig oppfølging

Hvordan samarbeide om den daglige oppfølgingen av barnet på skolen? Hvem har ansvar for hva?

Taushetsplikt og samtykke

Hvor går grensene for taushetsplikten? Hva bør barnevernet og skolen dele med hverandre? Når trenger man samtykkeerklæring?

Rett og plikt til opplæring

Hvilke rettigheter og plikter har barnet? Hva sier loven om samarbeidet skole– barnevern?

Publisert 22. november 2018

Oppdatert 18. oktober 2019

Barn med nedsatt funksjonsevne - Veileder barnevern og helse- og omsorgstjenester

Barnevernstjenesten og helse- og omsorgstjenesten har ansvar for ulike oppgaver når det gjelder tilbud til barn og unge med nedsatt funksjonsevne, og deres familier. Ved å samarbeide om et helhetlig og samtidig tjenestetilbud kan vi sikre et godt og likeverdig tjenestetilbud til alle. En viktig forutsetning for samhandling er kunnskap og forståelse om hverandres ansvar, oppgaver og begrensninger. Formålet med veilederen er å klargjøre ansvar og roller og gi aktorene en felles plattform og råd om hvordan tjenestene kan samhandle for å gi riktig tilbud til barn med behov som faller innenfor begge lovverk.

Bekymringsmelding fra helse- og omsorgstjenesten

Hvilken tilbakemelding og informasjon kan melder få fra barneverntjenesten?

Samarbeid mellom tjenestene

Plikt, rutiner og arenaer for samhandling

Tilbud og tjenester

Hvilke tjenester kan barneverntjenesten og helse- og omsorgssektoren tilby barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier?

Barn og unges rett til medvirkning

Hva innebærer retten til medvirkning og hvordan sikre god medvirkning?

Samtykke til helsehjelp

Hvem kan samtykke til helsehjelp for barn og unge?

Informasjonsdeling mellom tjenestene

Hvilke muligheter har tjenestene til å dele informasjon med hverandre?

Overganger

Hvordan ta vare på barn og unge i overgangsfaser?

Retningslinjer for samarbeid mellom barneverntjenesten og NAV-kontoret.

[< Tilbake](#)[Last ned](#)

Formålet med retningslinjene er å bidra til bedre koordinering og samordning av tjenester overfor barn, unge og familier som har behov for hjelp fra hjelp fra begge tjenester. Retningslinjene omfatter hjelp til familier i en sosialt og økonomisk vanskelig situasjon som har behov for hjelp fra både barneverntjenesten og NAV-kontoret, og ungdom som mottar ettervernstiltak.

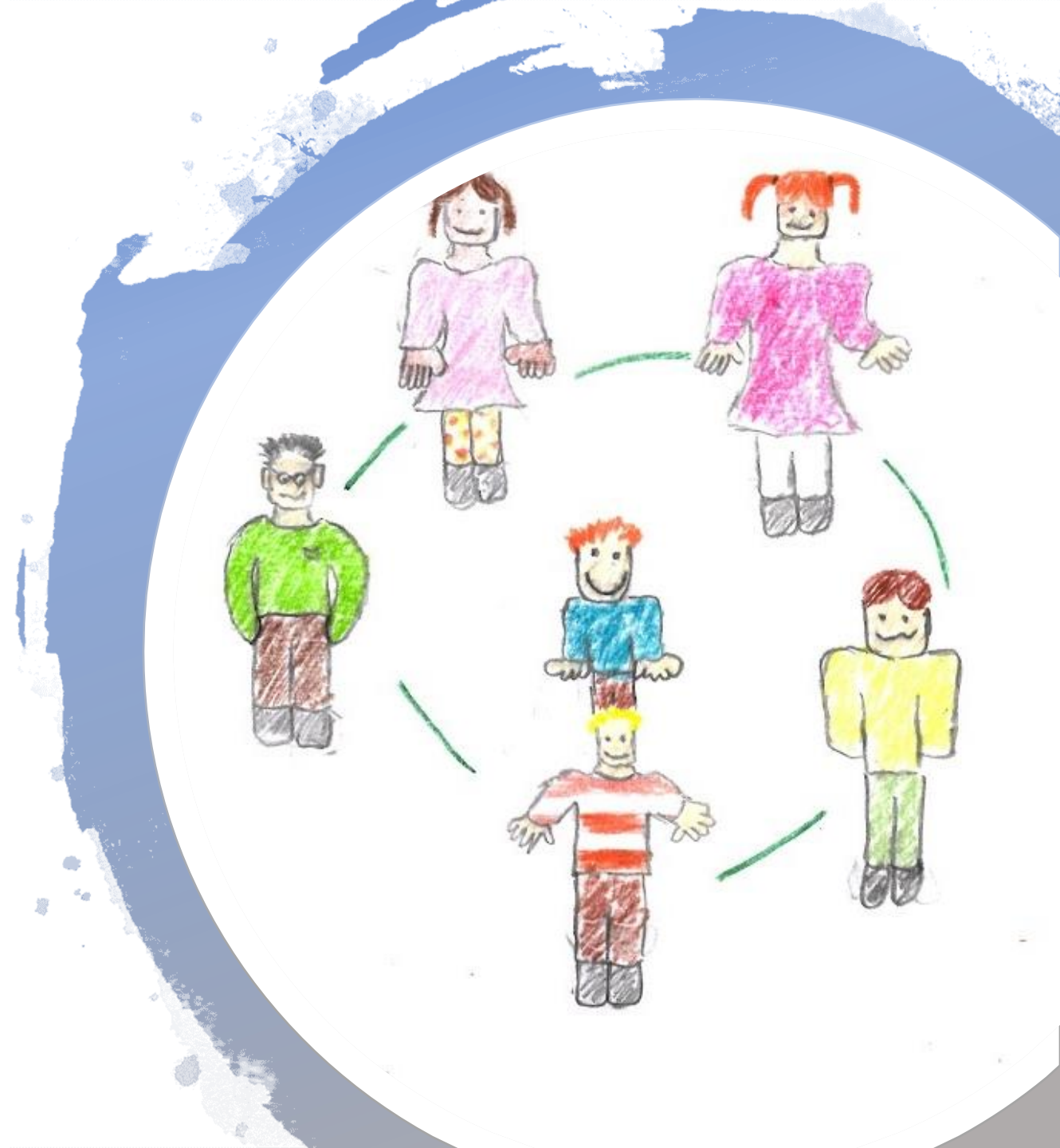
Utgitt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet i 2016.

Relaterte emner

[Retningslinjer](#)[Barnevern](#)[Sosialhjelp](#)[Utsatte familier](#)[Økonomisk hjelp](#)[NAV-kontor](#)[Ettervern](#)[Tverretattlig samarbeid](#)

Samarbeidsplikt på systemnivå

– for å sikre rett hjelp til rett tid
(tidlig innsats) og rett til helhetlig
og koordinert tjenestetilbud til den
enkelte

Samarbeid på systemnivå – forslag i høringen

- ✓ Harmonisere regelverket å lovfeste plikt til å samarbeide på systemnivå.
- ✓ For at velferdstjenestene skal kunne etablere et godt samarbeid i enkeltsaker, må velferdstjenestene ha etablert gode samhandlingsstrukturer og rutiner for samarbeid.
- ✓ Videre må de ulike velferdstjenestene ha tilstrekkelig kunnskap om andre sektors ansvar og oppgaver.

Samarbeid på systemnivå – i mål med forslagene i høringen?

Departementene mener det ikke er hensiktsmessig å lovfeste detaljerte regler for hvordan samarbeid på systemnivå skal utøves. – ikke enig!

Noe veiledning bør gis, eventuelt i forskrift.

- ✓ Utarbeidelse av rutiner for samarbeid på systemnivå i kommunen.
- ✓ Samarbeidsavtaler mellom sektorer på tvers av nivåer.
 - ✓ Føringer for innhold i samarbeidsavtaler mm

Samarbeid på systemnivå – i mål med forslagene i høringen?

Noen **eksempler** på føringer gitt i rundskriv og veileder i dag, som anses som hensiktsmessige og som med fordel kunne vært regulert i lov eller forskrift:

Samarbeidet mellom de regionale helseforetakene og Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat) på området barnevern og psykisk helse er formalisert gjennom regionale samarbeidsavtaler. **Følger av rundskriv og instruks i styringslinjen.**

Noen kommuner har utarbeidet egne samarbeidsmodeller og verktøy eller benytter samarbeidsmodeller utarbeidet av kompetansesentre eller andre. Et eksempel på en slik samarbeidsmodell er Bedre tverrfaglig innsats (BTI). Over 70 kommuner og fire bydeler i Oslo benytter seg av denne samarbeidsmodellen. **Følger av anbefalinger og ved at det ytes midler til slike tiltak.**

Revidert utgave av rundskrivet Samarbeid mellom barneverntjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste

Samarbeid mellom barneverntjenester
og psykiske helsetjenester til
barnets beste

Rundskriv

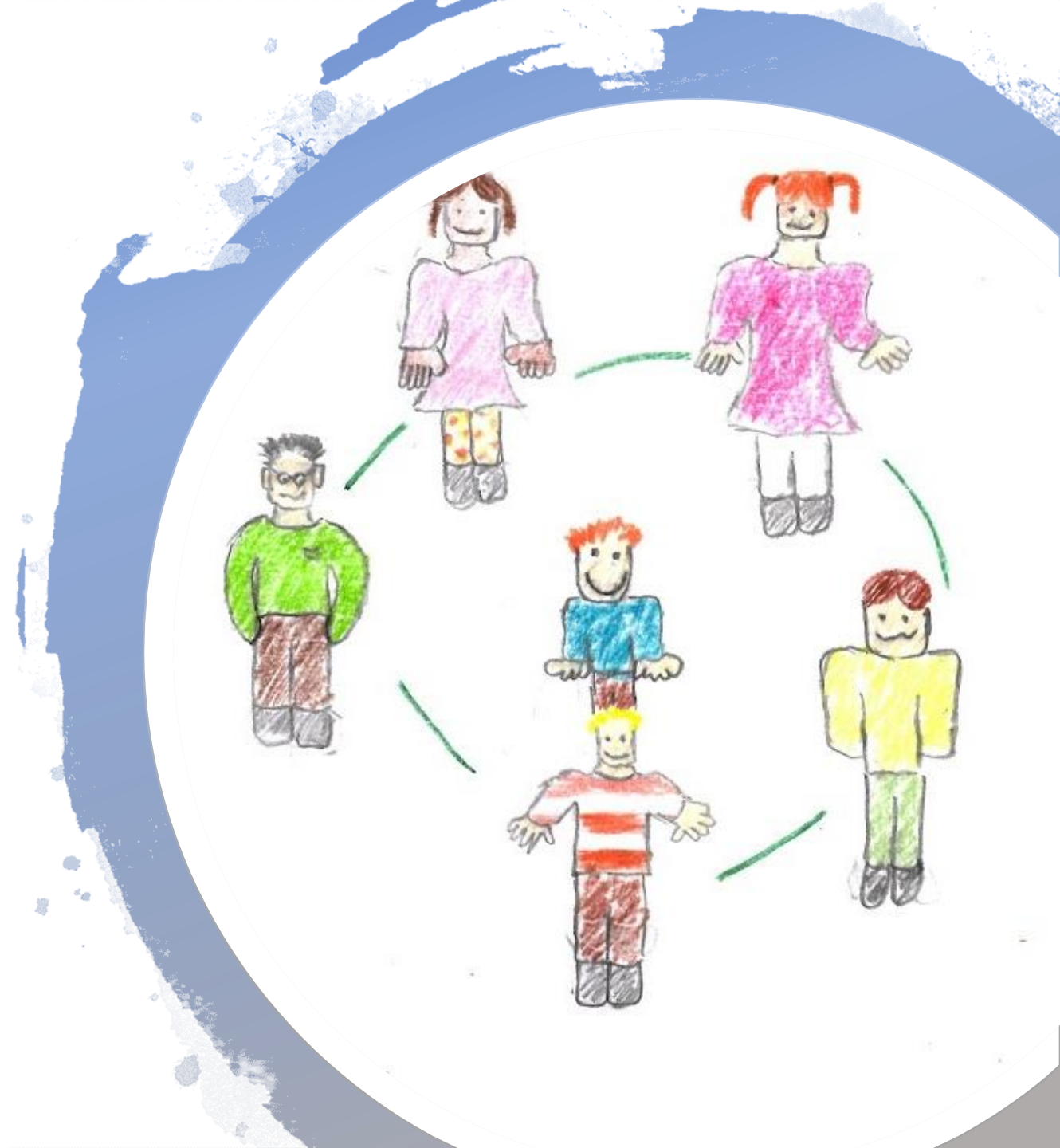
Formålet med rundskrivet er å bidra til å videreutvikle et godt og fleksibelt samarbeid mellom barnevern og psykisk helsetjenester slik at barn, unge og deres familier får de tjenestene de har behov for.

Rundskrivet tar sikte på å avklare tjenestenes ansvar og oppgaver, plikt til å samarbeide og hvilke rettslige rammer som gjelder for samarbeid mellom tjenestene.

Nytt kapittel 3 om føringer for innhold i samarbeidsavtaler mellom barnevern og helse- og omsorgstjenestene på ulike nivåer. Herunder føringer for rutiner for samarbeid på systemnivå mellom barnevern og helse- og omsorgstjenestene i kommunen.

Ansvar for å koordinere

– for å sikre helhetlig og
koordinert tjenestetilbud til
den enkelte

Ansvar for å koordinere

Bestemmelser om koordinatorordning innenfor helse- og omsorgstjenesten

- ✓ Spesialisthelsetjenesten har plikt til å oppnevne en koordinator for pasienter med behov for "komplekse eller langvarige og koordinerte tjenester" etter spesialisthelsetjenesteloven, jf. denne loven § 2-5 a første ledd.
- ✓ Kommunen har plikt til å tilby koordinator for pasienter og brukere med behov for "langvarige og koordinerte tjenester" etter helse- og omsorgstjenesteloven, jf. denne loven § 7-2 første ledd. Koordinatoren skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller bruker samt sikre samordning av tjenestetilbudet og fremdrift i arbeidet med individuell plan. Koordinatoren i kommunen skal blant annet sikre at de kommunale helse- og omsorgstjenestene er samordnet med spesialisthelsetjenesten.

Opplæringsloven

- ✓ Oppfølgingstjenesten etter opplæringsloven skal ha en koordinerende funksjon ved oppfølging av unge som står utenfor arbeid og utdanning.

Krisesenterloven

- ✓ I krisesenterloven har kommunen fått ansvaret for å samordne tiltak mellom krisesentertilbudet og andre deler av tjenesteapparatet.

Ansvar for å koordinere

På andre områder er det **ikke** regulert nærmere hvem som skal samordne tjenestene som et barn eller ungdom mottar, uavhengig av sektor og om velferdstjenestene er statlige eller kommunale.

Hver enkelt velferdstjeneste har ofte plikt til å samarbeide med andre som gir velferdstjenester til barnet eller ungdommen, men det er ikke klart regulert hvem som skal samordne oppfølgingen og tjenestene som barnet eller ungdommen mottar.

I mange saker vil kravet til forsvarlighet forutsette samordning av de ulike tjenestene i enkeltsaker.

Ansvar for å koordinere – forslag i høringen

Det er godt dokumentert at det i praksis ofte er uklart hvem som skal koordinere og samordne oppfølgingen av tiltak for barn og unge med behov for sammensatte tjenester.

En tydeliggjøring av kommunens ansvar gjennom å lovfeste en samordningsplikt. Det foreslås å stille et tydelig krav om at kommunen må **avklare hvem som skal samordne tjenestetilbudet der det er behov for dette.**

Plikten skal gjelde tilfeller hvor et barn eller en ungdom mottar tjenester fra flere og samarbeid er nødvendig for å yte helhetlige og samordnede tjenester.

Ansvar for å koordinere- forslag i høringen

Vurdering av en egen enhet for samordning av tjenestene

Som et alternativ til ovennevnte forslag om lovfesting av en tydeligere og sterkere samordningsplikt - løsning hvor det lovfestes et krav om at kommunen skal ha en egen enhet som skal sikre at tjenestene til det enkelte barn eller den enkelte ungdom blir samordnet på tvers.

Departementet går ikke for dette.

Bortsett fra for familier med barn eller som venter barn med alvorlig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne – rett til barnekoordinator.

Ansvar for å koordinere – forslag i høringen – i mål?

Nei!

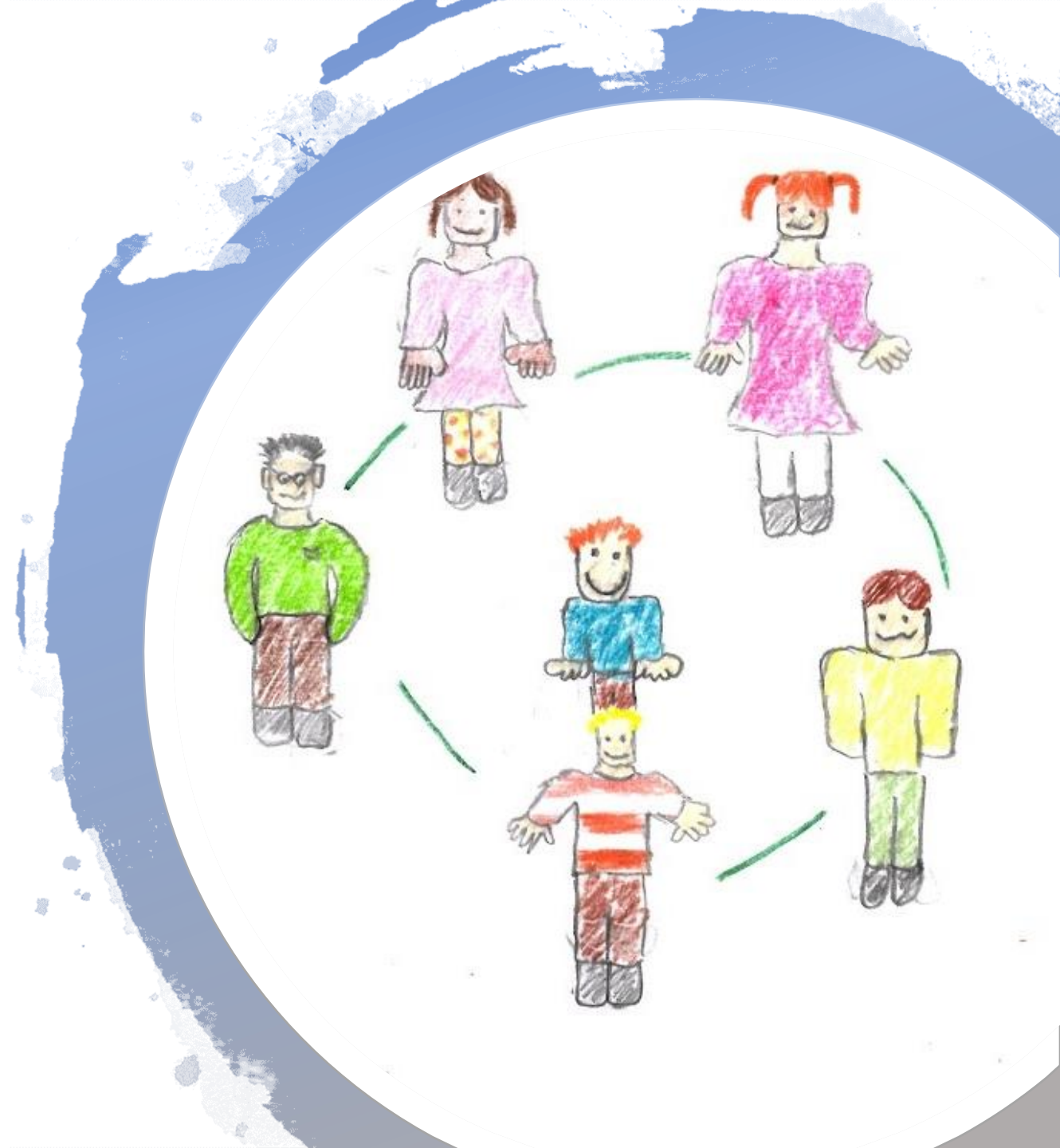
En av hovedgrunnen til det er at det ikke tas på alvor at samarbeid og koordinering krever:

- ✓ Tid
- ✓ Kompetanse

Stillasbyggerne <https://www.stillasbyggerne.no/> - koordinering er et eget fag. Organisasjonspsykologi. Tar blant annet på alvor utfordringer med ulik kultur i tjenestene, fordommer og stolthet; allværsjakka og legefrakken.

Individuell plan

– for å sikre helhetlig og koordinert tjenestetilbud til barn med

Individuell plan

Flere lover inneholder bestemmelser om individuell plan, men det skal bare utarbeides én plan for den enkelte tjenestemottaker. Det er derfor behov for å se reglene om individuell plan i sammenheng.

Individuell plan kan beskrives både som et verktøy, i form av et planleggingsdokument, og en strukturert samarbeidsprosess. Planen skal oppdateres løpende og være et dynamisk verktøy i koordinering og målretting av tjenestetilbudet. Tjenestemottakerens mål, ressurser og helhetlige behov for tjenester skal danne grunnlag for valg og prioritering av tiltak i planen.

Individuell plan

Helse- og omsorgstjenesten, barneverntjenesten og arbeids- og velferdsforvaltningen har i dag regler om plikt til å tilby eller opprette individuell plan, samtidig som flere av de øvrige velferdstjenestene har plikt til å medvirke eller bidra inn i arbeidet med individuell plan.

Barnevernloven § 3-2 a lovfester en plikt for barneverntjenesten til å utarbeide individuell plan "for barn med behov for langvarige og koordinerte tiltak eller tjenester dersom det anses nødvendig for å skape et helhetlig tilbud for barnet, og det foreligger samtykke."

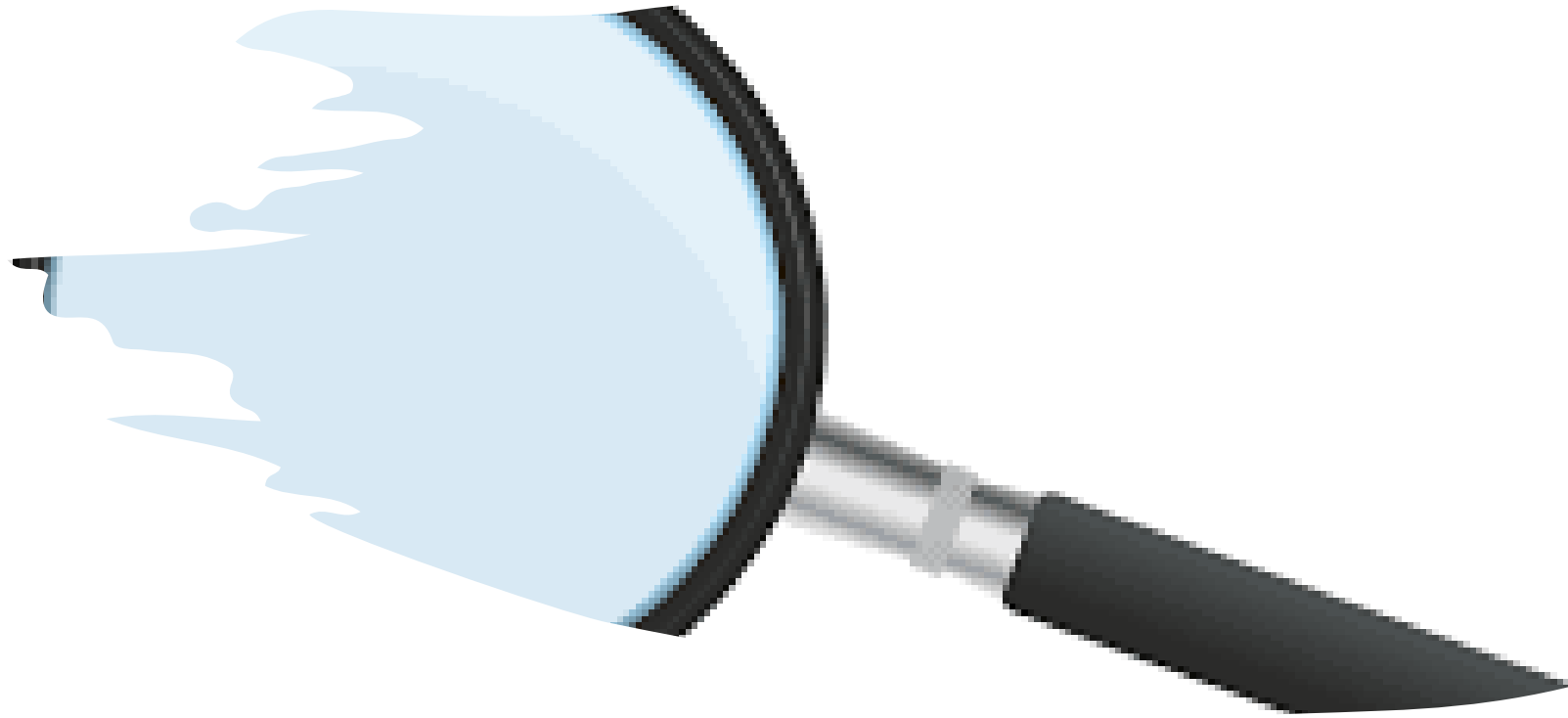
Plikten til å utarbeide individuell plan etter bestemmelsen er begrenset til tilfeller der barn med behov for langvarige barneverntiltak også trenger langvarige tiltak fra andre velferdstjenester.

Individuell plan – forslag i høringen

- Klage også etter barnevernloven, men ikke enkeltvedtak slik som for helse- og sosialtjenestelovgivningen.
- Harmonisere vilkårene, men ikke endre vilkårene.
- Utvidet slik at flere velferdstjenester får plikt til å medvirke til planen, herunder skole.
- Felles regulering av IP i forskrift.

Individuell plan – forslag i høringen, i mål?

- Utvidet ytterligere slik at flere fikk plikt til å tilby IP, herunder skole og familievernkontor.
- Vilkårene burde vært endret; problematisk med vilkåret «langvarig».
- Viktig at felles forskrift understreker at IP ikke er et plandokument, men en samarbeidsform bestående av samarbeidsaktiviteter.

Hva sier loven om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt?

Nærmere om forslag til endringer høringer om forvaltningsloven

Taushetsplikt

Samarbeid må skje innen de rammer som settes for taushetsplikten, opplysningsplikten og opplysningsretten.

Det klare utgangspunkt: Alle har rett til personvern, og at opplysninger om personlige forhold ikke spres. Dette innebærer at taushetsplikten i utgangspunktet omfatter alle opplysninger som kan knyttes til bestemte personer.

Derfor har alle som utfører tjenester eller arbeid innenfor velferdstjenestene en forvaltningsmessig taushetsplikt om personlige forhold.

NAV-loven, sosialtjenesteloven, helse- og omsorgstjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven, krisesenterloven og barnevernloven har noe strengere taushetsplikt enn etter de alminnelige reglene i forvaltningsloven.

I disse lovene gjelder taushetsplikten også opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted.

Taushetsplikt

Taushetsplikten gjelder så lenge det ikke foreligger et gyldig grunnlag for å oppheve den:

Slike grunnlag er:

- ✓ Samtykke
- ✓ Hjemmel i lov
 - ✓ Opplysningsrett
 - ✓ Opplysningsplikt
 - ✓ Opplysningsplikt til barnevernet
 - ✓ Fare for liv og helse

Også der det er opplysningsrett og opplysningsplikt er det viktig å så langt som mulig samarbeide med barnet, ungdommen og ev. foreldrene.

Taushetsplikt, fortsetter

Selv om det ikke foreligger et samtykke, kan det være hjemmel for å gi opplysninger til andre forvaltningsorganer når dette er nødvendig for å fremme avgiverorganets oppgaver.

Etter barnevernloven kan det også formidles opplysninger for å forebygge vesentlig fare for liv eller alvorlig skade for noens helse, jf. § 6-7 tredje ledd.

Det samme gjelder etter krisesenterloven § 5 tredje ledd.

Opplysningsplikt til barnevernet (meldeplikt)

Barnevernloven § 6-4

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, skal uten hinder av taushetsplikt melde fra til barneverntjenesten uten ugrunnet opphold

- a) når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt,
- b) når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling, eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring,
- c) når et barn viser alvorlige atferdsvansker i form av alvorlig eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmidler eller en annen form for utpreget normløs atferd,
- d) når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel

Taushetsplikt, fortsetter

Det kan stilles spørsmål ved om taushetsplikt i for stor grad trekkes frem som et hinder for samarbeid mellom velferdssektorene. Tjenestene må ha god kunnskap om reglene om taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt, slik at samarbeid kan forgå innfor gjeldende rettslige rammer.

Kompetansen i tjenestene om taushetspliktsreglene, herunder **samtykke som grunnlag for samarbeid mellom velferdssektorer**, er viktig.

God kvalitet i tjenestene handler også om å gi tilstrekkelig tid og gi tilstrekkelig informasjon slik at den som skal vurdere om samtykke skal gis eller ikke, gjør det på et godt nok grunnlag. I denne sammenheng er det viktig å minne om viktigheten av å hindre diskriminering på grunnlag av etnisitet, og understreke tjenestenes ansvar for blant annet å gi god og tilrettelagt informasjon.

KS

Veileder: Taushetsplikt og samhandling i kommunalt arbeid for barn - ungdom - familier

Taushetsplikt, fortsetter

Anonyme drøftelser

Anonyme meddelelser er ikke brudd på taushetsplikten. Anonymitet innebærer at det ikke må være gjenkjennbart på noen måte for dem som deltar hvem opplysningene gjelder.

Opplysninger om tjenestemottaker kan bringes videre til andre så lenge det ikke er mulig å vite hvem opplysningene gjelder.

Anonym drøfting kan i visse tilfeller være et godt grunnlag for å gjennomføre et faglig samarbeid, vurdere videre tiltak og opprette en kontakt som senere kan bli et samarbeid dersom taushetsplikten opphører.

Legge til rette for anonyme drøftelser som ledd i samarbeid på systemnivå.

Kan være nødvendig å inngå samarbeid med andre kommuner for å ivareta anonymiteten.

Forslag til endringer i forvaltningsloven m.m. – utvidet adgang til informasjonsdeling – oppfølging av enkelte forslag i NOU 2019:5

I forvaltningsloven § 13 b første ledd blir det foreslått en ny bestemmelse i nr. 7 som åpner for at taushetsbelagte opplysninger kan deles med personer i andre forvaltningsorganer når det er nødvendig for å utføre oppgaver som er lagt til mottakerorganet.

Forslaget til nr. 7 vil innebære en utvidelse av delingsadgangen sammenliknet med gjeldende lov. Forvaltningsloven inneholder i dag ingen alminnelig adgang til å dele taushetsbelagte opplysninger når dette er i mottakerorganets interesse.

Forslaget til en ny delingshjemmel vil, som de øvrige bestemmelsene i § 13 b, ikke innebære noen plikt til å dele opplysningene, kun en adgang. Det vil fremdeles være opp til angiveren å avgjøre om adgangen skal benyttes.

Betraktning: Bidra til å nå målet om tidlig innsats – rett tjeneste til rett tid, og at tjenestene kan samarbeide om å gi barn og unge et helhetlig og koordinert tilbud.

Lykke til med samarbeidet!

Dere er på rett vei!

Tusen takk for meg! 😊